

Informatiebericht SBJZ

Openbaar

Van	IND / SBJZ
Nummer & Titel	IB 2026/34 RTB scopebeperking dienstplichtigen
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Asiel en Bescherming
InformIND Thema	Asielprocedure
Relatie met	WI 2025/6 Oekraïne en de Richtlijn Tijdelijke Bescherming
Geldig vanaf	07-09-2026
Geldig tot en met	07-03-2027

1 Aanleiding

Op 30 juli 2026 heeft de Raad van de EU in haar besluit¹ (hierna: Uitvoeringsbesluit) de tijdelijke bescherming op basis van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (hierna: RTB) opnieuw met een jaar verlengd, van 4 maart 2027 tot en met 4 maart 2028.

Daarnaast wordt in het Uitvoeringsbesluit de reikwijdte van de tijdelijke bescherming beperkt. In dit informatiebericht wordt uitgelegd hoe deze beperking toegepast wordt in de uitvoeringspraktijk.

2. Hoe te handelen

Oekraïense staatsburgers die op en na 5 augustus 2026 een verzoek om tijdelijke bescherming indienen, moeten kunnen aantonen dat zij hun militaire verplichtingen in Oekraïne nakomen. Dit betekent dat personen moeten aantonen dat zij aan hun militaire verplichtingen hebben voldaan of daarvan zijn vrijgesteld.

3 Toelichting

In het Uitvoeringsbesluit wordt erkend dat de veranderende militaire behoefte van Oekraïne om zich te kunnen verdedigen, en met name de dienstplicht zoals weggelegd in Oekraïense wetgeving, door de Europese Unie ondersteund moet worden. Daarom wordt de reikwijdte van de tijdelijke bescherming beperkt.

Volgens de huidige Oekraïense regelgeving mogen dienstplichtige mannen (25 t/m 60 jaar) en mannen op de reservelijst (23-24 jaar) Oekraïne niet verlaten vanwege hun militaire verplichtingen. Het is daarnaast mogelijk dat Oekraïense burgers die niet dienstplichtig zijn militaire verplichtingen hebben, ongeacht hun leeftijd of geslacht, omdat zij vrijwillig in dienst zijn gegaan of anderszins verantwoordelijkheden hebben in verband met militaire activiteiten. Dat betekent dat we in ieder geval bij alle mannen die in de leeftijdscategorie van de dienstplichtigen of reservisten vallen, toetsen of zij aan hun militaire verplichtingen hebben voldaan of daarvan zijn vrijgesteld. Voor alle andere Oekraïense burgers geldt dat de IND slechts toetst of zij aan hun militaire verplichtingen hebben voldaan als er signalen zijn dat zij militaire verplichtingen hebben.

Tijdelijke bescherming zal vanaf 5 augustus 2026 (= peilmoment) alleen worden verleend aan personen die aan hun militaire verplichtingen in Oekraïne hebben voldaan of daarvan zijn vrijgesteld. De datum van het verzoek om tijdelijke bescherming is daarbij leidend, dit is de datum van de BRP-inschrijving of de datum

¹ Uitvoeringsbesluit (EU) 2026/1912 van de Raad van 30 juli 2026 tot verlenging van de tijdelijke bescherming, ingevoerd bij Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/382.

van de triage-aanvraag door de gemeente. Dat betekent dat enkel indien de BRP-inschrijving of de triage-aanvraag op en na 5 augustus 2026 plaatsvindt, getoetst moet worden of de aanvrager aan de militaire verplichtingen in Oekraïne heeft voldaan of daarvan is vrijgesteld. Het is dus niet relevant of de desbetreffende persoon al geruime tijd in Nederland verblijft; leidend bij de vraag welke regels van toepassing zijn is de datum dat tijdelijke bescherming wordt aangevraagd.

Datum besluit is leidend bij bepaling leeftijd en bijbehorend toetsingskader

Indien sprake is van een BRP-inschrijving of triageverzoek op en na 5 augustus 2026, wordt onderzocht of de persoon aan zijn militaire verplichtingen in Oekraïne heeft voldaan of daarvan is vrijgesteld. Dit onderzoek vindt plaats bij het nemen van het besluit. Dat betekent dat de datum van het besluit leidend is voor de vraag of iemand militaire verplichtingen heeft gelet op de leeftijd van de persoon. Voorbeeld: een man is 22 jaar bij BRP-inschrijving, maar 23 jaar op het moment dat de IND een besluit neemt. Dan moet deze man aantonen dat hij niet onder de reikwijdtebeperking van de RTB valt. Een eventuele vrijstelling of ontheffing van militaire verplichtingen moet geldig zijn op het moment van besluit.

De bewijslast om aan te tonen dat voldaan wordt aan de militaire verplichtingen in Oekraïne ligt bij de aanvrager. Indien tijdens het loketbezoek niet uit de bewijsstukken blijkt dat de aanvrager aan zijn militaire verplichtingen heeft voldaan of daarvan is vrijgesteld, of daarover twijfel bestaat, wordt de beschermingsaanvraag afgewezen. De beoordeling aan het loket strekt niet tot een uitvoerige toets op grond van verklaringen en geloofwaardigheid. Het doel van de RTB is om een vlot uitsluitsel te kunnen geven over het verblijfsrecht op grond van duidelijk leesbare documenten. Een vertaling kan daarbij nodig zijn (zeker wanneer er sprake is van een triage-aanvraag) die door de aanvrager moet worden aangeleverd. Eventueel later verkregen informatie kan worden meegenomen in de bezwaar- en beroepsprocedure.

De aanvrager kan aantonen dat hij aan de militaire verplichtingen heeft voldaan middels:

1. Een Oekraïense uitreisstempel in het paspoort als bewijs van legale uitreis. Deze stempel wordt niet standaard afgegeven bij uitreis uit Oekraïne. De ontheemde moet bij de grens zelf om een stempel vragen, anders wordt deze niet afgegeven. Als vuistregel is de stempel niet eerder dan uiterlijk 90 dagen voor de aanvraag afgegeven. Let op: In het geval de ontheemde bij uitreis uit Oekraïne 22 jaar oud was, maar 23 jaar op het moment dat de IND een besluit neemt. Dan is enkel een Oekraïense uitreisstempel niet voldoende.
2. In het geval de stempel ontbreekt, de stempel ouder is dan 90 dagen of daarover twijfel bestaat, dan kan de aanvrager een ander (eenvoudig verifieerbaar) origineel en officieel document overleggen waaruit vrijstelling van, of naleving van militaire verplichtingen blijkt.

Een voorbeeld van zo'n officieel document is een certificaat uit de Oekraïense Reserv+ applicatie. Andere voorbeelden van officiële documenten die kunnen dienen als bewijs zijn een militair registratiebewijs (militair boekje), besluit tot vrijstelling of uitstel², of een demobilisatiebewijs. Al deze documenten moeten ten minste de persoonsgegevens, de status (vrijgesteld/naleving) en de geldigheidsduur bevatten. Deze documenten dienen op papier of in elektronische vorm te worden aangeleverd. Screenshots of foto's worden niet geaccepteerd.

² Meer informatie over de gronden voor uitstel staan in artikel 23 van de Oekraïense mobilisatiewet.

De IND legt de beoordeling en motivering van de weigering vast in een weigeringsbesluit en bewaart kopieën van de overgelegde stukken.

Wanneer de inschrijving in de BRP of het triageverzoek vóór 5 augustus 2026 heeft plaatsgevonden, wordt niet aan het nieuwe criterium getoetst. Ontheemden die al in het bezit zijn van tijdelijke bescherming, behouden hun status. Dat betekent dat er geen heroverwegingen plaats zullen vinden op grond van de nieuwe beperking.

Gezinshereniging onder de RTB

De nieuwe criteria worden niet toegepast op personen die zich voegen bij een gezinslid dat al in Nederland verblijft en tijdelijke bescherming op grond van de RTB geniet, mits aan de voorwaarden voor gezinshereniging onder de RTB wordt voldaan (zoals genoemd in artikel 15 van de RTB, artikel 3.9a Voorschrift Vreemdelingen en Werkinstructie 2025/6 p.3-4). Bij de behandeling van een aanvraag zal beoordeeld worden of artikel 15 van de RTB van toepassing is. Is dat het geval, dan kan tijdelijke bescherming op grond van gezinshereniging verleend worden, ongeacht of aan de nieuwe criteria voldaan wordt.

Maatwerk

In uitzonderlijke situaties, waarbij sprake is van zwaarwegende redenen, is maatwerk mogelijk.

Proces

De toetsing aan de nieuwe criteria wordt zoveel mogelijk gedaan binnen het huidige triageproces.³ Als de gemeente geen triage-aanvraag heeft ingediend, maar een dienstplichtige man heeft ingeschreven in de BRP, zal aan het loket door de IND alsnog aan de nieuwe beperking getoetst worden en eventueel een weigeringsbesluit worden uitgereikt. Als de IND signalen ontvangt dat een verblijfsbewijs ten onrechte is verstrekt op of na 5 augustus 2026, start zij een onderzoek en eventueel een intrekkingsprocedure.

4 Verwachting

De inhoud van dit informatiebericht zal op een later moment worden opgenomen in de werkinstructie. Tot die tijd is dit het geldende beleid.

5 Afstemming

Dit informatiebericht is intern afgestemd (Directie Strategie, Beleid en Juridische Zaken en het Oekraïne loket in Utrecht).

Disclaimer

Een informatiebericht is een mededeling aan de medewerkers van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). De informatieberichten zijn slechts tijdelijk van aard, en daarom is de geldigheidsduur beperkt. De informatieberichten helpen medewerkers van de IND om tijdig en op uniforme wijze in te spelen op actuele ontwikkelingen. In informatieberichten kan bijvoorbeeld aangegeven worden of er nieuw beleid komt, bijvoorbeeld n.a.v. een brief aan de Tweede Kamer, of dat een belangwekkende uitspraak is gedaan die nog bestudeerd wordt. Ook kan in informatieberichten aangegeven worden hoe moet worden gehandeld in afwachting van een werkinstructie of aanpassing van de beleidsregels die in de Vreemdelingencirculaire of Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap zijn opgenomen. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een informatiebericht af te wijken.

³ Handleiding gemeenten: Triageproces voor ontheemden uit Oekraïne.